

Redactioneel

TRAUMATOLOGIE

TERREIN VOOR DE ALGEMEEN-PRACTICUS?

Na de behandeling van het thema AIDS (Ned Tijdschr Tandheelkd 94, mei 1987) is thans een gehele aflevering gewijd aan de traumatologie van het gebit en de omgevende weefsels. De meeste aandacht gaat daarbij uit naar aspecten van diagnostiek en behandeling, die binnen het werkterrein van de algemeen-practicus vallen.

Nog niet zo lang geleden zou het huidige onderwerp vele collegae niet hebben aangesproken en werd de traumatologie geassocieerd met het werkterrein van de kaakchirurg. Zoals uit de samenstelling van deze aflevering blijkt, zijn er echter vele facetten die wel degelijk en eigenlijk exclusief tot de competentie van de algemeen-practicus behoren. Het bleek zelfs niet mogelijk in deze aflevering volledig te zijn en bij voorbeeld ook bijdragen op te nemen over de orthodontische en prothetische behandelingen na beschadigingen van gebits-elementen. Over deze onderwerpen zal nog apart worden gepubliceerd. Bovendien zal de lezer wellicht een bijdrage missen over preventie van tandletsels bij sport, met name bij de hockeysport. Nog betrekkelijk kort geleden echter is in dit Tijdschrift uitvoerig aandacht aan dat onderwerp besteed. In het bijzonder is een onderzoek naar de effectiviteit van de mondbeschermer aan de orde geweest. De betreffende bijdrage is zelfs bekroond met een van de jaarprijzen 1986.

Natuurlijk verdienen alle hier besproken onderwerpen de volle aandacht. Ten dele betreft het reeds bekende informatie over diagnostiek en behandelingen, maar er zijn ook nieuwe opvattingen. Veranderingen blijken zich ook op dit gebied soms sneller te voltrekken dan menigeneen zich realiseert en misschien ook lief is. De patiënten vertrouwen erop, dat hun tandarts op prak-

tisch en theoretisch gebied blijft. Levert het blijven op theoretisch gebied met behulp van de vakliteratuur misschien nog de minste problemen op, moeilijker is het voor wat betreft de praktische bijscholing. Tot ongeveer tien jaar geleden bestond de praktische kaakchirurgische scholing van de tandarts aan de meeste Subfaculteiten der Tandheelkunde uit een stage van ongeveer tien weken, meestal verspreid over de laatste studie jaren. Er werd daarbij altijd ruime aandacht besteed aan aspecten van eerste hulp bij dento-alveolaire verwondingen. In het bijzonder werd aandacht besteed aan het op eenvoudige wijze reponeren en – met behulp van een gladde spalk – fixeren van één of meer geluxeerde of uitgeslagen tanden. Zou dit wellicht tot de gedachte leiden, dat de oudere collegae het hun op dit gebied geleerde daadwerkelijk in de praktijk toepassen, dan blijkt dat helaas niet altijd het geval. Ook jongere collegae verwijzen hun patiënten met tandletsel meestal rechtstreeks naar de kaakchirurg. Bij een huidige totale stagetijd van slechts enkele weken, die bovendien ten dele plaatsvinden in de beginjaren van de opleiding tot tandarts, is aan het onderwerp in nascholingscursussen thans enige aandacht besteed.

Is het dan zo verkeerd om een patiënt na bij voorbeeld een val met de fiets, waarbij één of meer elementen beschadigd zijn, direct te verwijzen naar de kaakchirurg? Wanneer de verwondingen beperkt zijn tot het gebit en eventueel de omgevende weke delen, luidt het antwoord bevestigend. Vanzelfsprekend zal men bij een gelijktijdige fractuur van de onderkaak of van andere verwondingen elders in het lichaam niet eerst tijd verloren mogen laten gaan door een tandheelkundige behandeling. Is

de beschadiging echter beperkt tot de elementen, dan leidt verwijzing meestal tot een vaak niet te voorkomen, maar niettemin niet te accepteren vertraging. Tijdens de avonden en weekeinden zal de dienstdoende kaakchirurg van huis moeten komen of kan reeds met de behandeling van een patiënt onder algehele anaesthesie bezig blijken te zijn. Het resultaat is, dat soms enkele uren na het ongeval daadwerkelijk een behandeling wordt ingesteld. Waar juist het eerste uur na het ongeval een uiterst kritieke periode is voor de kans op blijvend behoud van geluxeerde of uitgeslagen tanden, is de rol van de algemeen-practicus bepalend. Het stellen van de diagnose is meestal niet moeilijk; het instrumentarium en de materialen zijn eenvoudig en betaalbaar. Het aanbrengen van een spalk en enkele ligaturen of composietmateriaal liggen binnen ieders mogelijkheden. Of de honorering adequaat is, mag in dit verband niet van het eerste belang zijn. De in de titel van deze bijdrage gestelde vraag lijkt hiermee voldoende duidelijk beantwoord.

De auteurs van de diverse bijdragen zijn binnen de tandheelkundige professie voldoende bekend en behoeven geen nadere introductie. Van hen is veel geduld en flexibiliteit gevraagd bij het samenstellen van deze aflevering. Redacteur Eijkman, die nu reeds voor het zesde achtereenvolgende jaar het najaars-Themanummer onder zijn hoede heeft genomen, heeft ook thans weer de verantwoordelijkheid gehad voor het zo goed mogelijk op elkaar afstemmen van de bijdragen. De Redactie is hem daarvoor veel dank verschuldigd.

v. d. W.